

Titel på presentationen:

Gymnasielärares förhandlingar om tillit i arbetet med att implementera, navigera och utforma undervisningspraktiker med generativ AI

Tänkt målgrupp:

Lärare på gymnasiet och högstadiet men kan även intressera lärare på andra stadier

Nyckelord:

Generativ AI, tillit, undervisning

Namn på presentatörer:

Sara Ekström

Anna Roumbanis Viberg

Email adresser till presentatörer:

sara.ekstrom@hv.se

anna.roumbanis-viberg@hv.se

Organisation:

Högskolan Väst

Inledning

Projektet var ett ULF-projekt med rektorer, förstelärare och undervisande personal på fyra olika enheter på gymnasienivå och gällde en undervisningspraktik med generativ AI (GenAI) och lärarens roll i den. GenAI förändrar utbildning genom att möjliggöra personlig undervisning, ökad motivation och effektivisering av lärarrollen. Forskning fokuserar främst på högre utbildning, medan användningen i K–12 är mindre utforskad. GenAI medför även risker som beroende, fusk och minskad kritisk förmåga. Lärare behöver nya kompetenser och etiska riktlinjer. Begränsad AI-kunskap i skolan kräver professionell dialog och långsiktig utveckling för att säkerställa ansvarsfull och hållbar integration.

Syfte

Syftet var att förstå hur lärare använder och diskuterar GenAI i sin undervisningspraktik samt skapa utrymme för reflektion kring läraren som individ och lärarens möjligheter och utmaningar som professionell aktör.

Teori

Begreppet tillit fungerar som ett teoretiskt perspektiv för att utforska lärarnas användning och förståelse, specifikt de kollektiva förhandlingarna kring tillit till GenAI som pedagogiskt verktyg.

Metod

Inom projektet genomfördes fyra workshops under 2024, med intresserade lärare. Workshoparna tog avstamp i lärarnas yrkesvardag och deras erfarenhet av att undervisa om eller med GenAI. Lärarna valde själva när och hur de använde GenAI i sin undervisningspraktik men uppmuntrades att reflektera över sina val. Forskarna bidrog med relevant forskning samt reflektions- och diskussionsunderlag för att stimulera ett vidgat perspektivtagande kring hur GenAI påverkar undervisning, lärande och lärarrollen.

Resultat

Lärare förhandlar tilliten till GenAI utifrån dess påverkan på undervisning och yrkesroll. GenAI ses som ett verktyg för individanpassning, effektivisering och ökad tillgänglighet, men väcker oro kring kvalitet, reflektion och mänsklig närvaro. Användningen kräver språklig och teknisk kompetens samt etisk medvetenhet. Frågor om dataskydd, rättvisa och miljö påverkar tilliten, liksom ojämlig tillgång och bristande insyn. Kommunikation med GenAI upplevs som både stödjande och problematisk, vilket utmanar autenticitet och relationer i lärandet. Lärare förhandlar även sin egen kompetens, där ämneskunskap och omdöme är centralt, samtidigt som osäkerhet råder kring framtida färdigheter och GenAI:s påverkan på kreativitet. Lärarrollen omformas mot en mer coachande funktion, vilket öppnar möjligheter men väcker oro för demokratiska värden och kompensatoriska uppdrag. Slutligen förhandlas tilliten till AI-utvecklingen i stort, där potentialen för innovation vägs mot oro för kontrollförlust och utbildningens framtida roll.

Referenser

Deng, R., Jiang, M., Yu, X., Lu, Y., & Liu, S. (2024). Does ChatGPT enhance student learning? A systematic review and meta-analysis of experimental studies. *Computers & Education*, 105224.

<https://doi.org/10.1016/j.compedu.2024.105224>

Mai, D. T. T., Da, C. V., & Hanh, N. V. (2024, February). The use of ChatGPT in teaching and learning: a systematic review through SWOT analysis approach. In *Frontiers in Education* (Vol. 9, p. 1328769).

Frontiers Media SA. <https://doi.org/10.3389/educ.2024.1328769>

Montenegro-Rueda, M., Fernández-Cerero, J., Fernández-Batanero, J. M., & López-Meneses, E. (2023). Impact of the implementation of ChatGPT in education: A systematic review. *Computers*, 12(8), 153.

<https://doi.org/10.3390/computers12080153>

OECD. (2025). Empowering learners for the age of AI: An AI literacy framework for primary and secondary education (Review draft). OECD. Paris. <https://ailiteracyframework.org>

Regeringskansliet. (2018). Nationell inriktning för artificiell intelligens.
<https://www.regeringen.se/contentassets/cb7f277635ae49bc9a04899c2e1af8cf/nationell-inriktning-for-artificiell-intelligens.pdf>

Skolverket. (2024). Artificiell intelligens i undervisningen - en lägesbild över lärares användning och hantering av AI i grundskolan, förskoleklass och fritidshem under 2024 <https://www.skolverket.se/sok-publikationer/publikationsserier/ovrigt-material/2024/artificiell-intelligens-i-undervisningen---grundskolan-forskoleklass-och-fritidshem>

UNESCO. (2024). AI competency framework for teachers.
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000391104>

Viberg, O., Cukurova, M., Feldman-Maggor, Y., Alexandron, G., Shirai, S., Kanemune, S., Wasson, B., Tømte, C., Spikol, D., Milrad, M., Coelho, R., & Kizilcec, R. F. (2024). What Explains Teachers' Trust in AI in Education Across Six Countries? International Journal of Artificial Intelligence in Education. <https://doi.org/10.1007/s40593-024-00433-x>

Yim, I. H. Y., & Su, J. (2025). Artificial intelligence (AI) learning tools in K-12 education: A scoping review. Journal of Computers in Education, 12(1), 93-131. <https://doi.org/10.1007/s40692-023-00304-9>